

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

14 Quando succedant sibi ab intestato vir & vxor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

sed de genere patris. *l. pronuntiatio*, & *l. seq. de verb. sign.* ratione cuius defertur successio intestati. Et quamuis mutetur sexus in nepote, & si ratione sexus idoneus videatur successioni: tamen remanet substantia aliena radicis exclusa, & fructus non censetur genuinus eius arboris vnde mater excidit, vt potius de substantia mariti matris sit, veluti ex alterius arboris infusione editus. *Auth. cessante, de leg. her. l. Gallus, §. nunc videndum, de lib. & pos. §. cum finis, de hered. que ab int. deser.* cuius substantiam & genus refert, §. hoc autem notandum, de iis qui seu. da. poss. in v. s. b. seu. c. vulnerato, l. q. l. si. C. de nar. lib. l. fin. §. fin. C. de nupt. tot. tit. de fil. presbyt. Ita origo eius huic masculo ex filia & extraneo edito officit, & origo hic nõ conuenit, quæ debet concurrere cum sexu masculino: vnde effectus non potest sequi successioni. *ex origine formatur euentus, l. nam origo, quod vi aut clam, P. l. si filius familiaris, in fin. ad Macedo. C. Quemadmodum, si filia ex filio agnato nascatur, illa excluditur hoc iure statutorum, l. voluntas, & ibi interpr. C. de fideicom. l. lege duodecim tabularum, C. de leg. her. quod cum origine proba non concurrat: sexus. Duo enim hæc sunt necessaria ad conseruatione agnationis, sexus masculinus, & quod ex masculinis agnatis quis genitus sit, §. 1. de leg. agn. suc. quorum altero deficiente, quia substantialis causa ex his componitur iunctis, deficit succedendi potestas. arg. l. fin. de affesso. C. auth. at si contractus, de fid. instr. C. l. si qui discenta, §. vtrum, de reb. dub. P. §. si plures, de hered. instit. apud Iustinia. l. si heredi plures, de cond. inst. leg. s. ap. de verb. sig. ¶ Referã*

7 ¶ quasdam leges gentium variarum, quæ idipsum ex contextu confirmant. In legibus Salicis, lib. leg. Sal. tit. 6. 1. fortes quidem defunctorum, aut illis non existentibus soror matris & patris, vocantur ad successionem vt propinquiores. Sed postillas generationes, quicumque proximiores fuerint præferuntur, qui ex patruo genere veniunt. Additurque postea hæc lex. *De terra vero Salica in mulierem nulla portio hereditatis transit. sed hic virilis sexus acquirit: hoc est, si in ipsa hereditate succedant. Sed ubi inter nepotes aut pronepotes post longum tempus de allode terra contentio suscitatur, non per stirpes sed per capita diuidatur.* Obseruabant tamen Salica rei successores, propinquitatis gradum: vt potior esset qui propinquior: nisi si propinquior cessisset iuri proximitatis: & vt lex loquitur, nisi se exemisset de parentilla publice & forma præscripta, quia tunc nec proximis succedebat, nec proximi illi. *eo. lib. tit. 6.*

8 ¶ In ¶ legibus Ripuarie, tit. 8. de allode eadem proprie disposita. *Leg. 2. Si pater materq, non fuerint, frater & soror succedant. l. 3. Si autem nec hos habuerint, tunc soror matris patrisq, succedant, & deinceps vsq, ad quantum geniculum, qui proximus fuerit, in hereditate succedat. l. 4. Sed dum virilis sexus exstiterit, femina in hereditatem auiscam non succedat.*

9 ¶ Ceterum ¶ in lege Ripuarie, si quis libertum suum ingenuitati restituerit, & effectisset, quem vocant Denariatum, succedendi aliam constituebat regulam. Et legem ita habebant, in legib. Ripuar. tit. 59. §. 4. *Si autem, homo denariatus, abique liberis accesserit, non alium nisi siscum nostrum heredem relinquat.* Vocat Pipinus, in legibus additis legibus Longobardinis & Francicis, tit. 10. hominem denarialem, quem æqualem facit in iure succedendi, homini chartulario. Denariatum autem hominem quomodo facerent, pater ex alia lege Ripuariorum, cuius verba. *vbi supr. §. 1. Si quis libertum suum per manum propriam seu per alienam in presentia regis, secundum legem Ripuariam ingenuum dimiserit per denarium, & eiusdem chartam acceperit, nullatenus permittimus eum in seruitium inclinare sed sicut reliqui Ripuarii liber permaneat.* Erat, vt opinor imaginaria venditio iuris patronatus, qua consentiebat patronus ingenuitati liberti. Sicuti mos erat olim in emancipationibus liberorum seu filiorum patrem obseruare vanas venditiones & figuratas vna, vt ait Accursius, nummo interueniente, quibus, si contracta non esset fiducia, successionem filia se ablegabat ante Iustiniani constitutionem, *l. fin. & ibi glo. in verb. figuratus, de emancip. libero, §. fin. de leg. agn. success.* Hoc ius autem ingenuitatis libertus tantum a principe consequebatur consentiente patrono, quia ex ea restitutione ius successionis patronus amittebat. *l. penult. & fin. de natal. rest. lib. 40. P. tit. 11.* Atque per emancipationem familia: adhibito libripende & testib. fiebat translatio hereditatis per emtionem imaginariam, §. *sed vt nihil antiquitatis, de test. Vp. in tit. tit. 2. o. es seu numus vnus, dicitur causa tantum adhibitus, l. cum in 36. & l. si quis, 38. de contrah. emt. l. sicut, 20. loca. P. non veri pretii causa. Imaginaria etenim venditio non est, quæ fit pretio accedente. l. imaginaria, 16. de reg. iur. P.*

10 ¶ Lex ¶ Langobardorum, prohibet ne vlla mulier ab intesta-

to succedat, præter filiam, sororem, & amitam, non alia vltioris gradus, estque sanctio eius rei Astulphi regis, in *l. re colimus, de successio. lib. 2. leg. Langobar. Meminit eius glo. in §. hoc ante, in ver. legibus, qui feuda dar. poss. in v. s. b. seu. do. Alberic. de Rosat. in dictiona, in ver. femina, in vltim. §.*

¶ Existat ¶ etiam Constantini Porphyrogenetæ Imperatoris Orientalis constitutio. *lib. 1. iur. Orienta. 2. consuet. Porphy. Constantini. περὶ τῶν ἀδελφῶν τελευτῶντων χωρὶς πατρῶν, de laicis decedentibus ab intestato sine liberis. In qua statutum, μη κληρονομήσῃ τῶν ἐν πλειονὴν ἀντῶν: ἀλλὰ τὸ τέτον τῆς εἰσας τῶν ἐν τελευτῶντων ἀεχῶν ἐπὶ τῶν κληρῶν διαδοῦναι, συνέταξιόν ἐστιν καὶ τῶν πτωχῶν τῶν οὐκ ἐστὶν ἔλεος, ἀλλὰ ἀπεντέον ἐλδοστέον, id est, non succedere, huiusmodi decedentibus sine liberis ab intestato, ex linea transversali cognatos, sed tertiam partem bonorum eorum quæ sic morituris, ad pias causas saluare, & anime largitionis procedere: cum eo etiã collectis pretis seruorũ qui mortuus est, vtpote is in eo ipso liberatis. Alia Athanasii Cæsaris est constitutio, in lib. 2. iuris Orientalis circa finem, quæ bona in tres trientes intestati filii partitur: vnumque defert pauperibus: alium patri vel matri: alium, sponse vel coniugi.*

Quando succedant sibi ab intestato vir & vxor. CAP. 14.

- 1 Vxor marito ex lege Romuli quomodo cum liberis & sine illis marito succedebat. Quomodo iure Pontificio vxori viri, & iure ciuili, & ex moribus locorum. 2. 4. §.
- 3 Vxor num excludatur a successione mariti intestati a socio liberalitatis, vel collegio.
- 6 Dotis lucranda consuetudo an inspicienda secundum domicilium mariti, an secundum locum, vbi contrahitur matrimonium.
- 7 Dotis & incrementi eius lucrandi consuetudo in vxore vel viro pramortiente, an locum habeat in sponsa de presenti, an si seorsim non sit. & nu. 9. & 10.
- 8 Vxor an censetur ante annos nubiles ducta. 1. Dos quomodo restituenda, & qua dilatione.
- 12 Dotis & augmenti lucrum quomodo censendum, morientibus simul vxore & marito.
- 13 Vxor & maritus quomodo sibi succedant Parisiis in conquestibus.
- 14 Vxoribus Galli antiqui in quantum succedebant. & contra. Lex de eo Francorũ, Parisiorum, Saxonum, & aliorum Gallorum, & num. 15. 16. & 17.
- 18 Affrayamenta vxoris & mariti.
- 19 Vxor marito cum filiis, & sine iis cum propinquis quemadmodum succedit marito lege Boioariorum, Westgothorum, Caroli Magni, Parisiis ciuili Orientalis & Occidentalis imperii. & num. 20. 21. & 22.
- 22 Sponsa de presenti an succedat marito, & contra maritum ei.

DE vxorum ¶ successione & maritorum, mores diuersi & leges varie. Iure prisco Romuli, vxor per facta farris ducta, coniugio nulla re dissolubili iungebatur. Eratque mulier viro obsequens & pudica, & domus domina æque, ac maritus, & in eius defuncti bona succedebat heres sicut parentis filia. Ex alio quidem, si is liberis carens ac intestatus decederet: quod si prolem haberet, ex æquo cum liberis, Dionys. Halicarnass. lib. 2. antiqu. Romæ. *Vlpian. tit. 2. 1. & 29.*

¶ Successu ¶ temporis lex illa antiquata Romæ, atque vt maritus a successione vxoris intestatæ, sic vxor a mariti successione repulsa est. Sed prætoris remedio postea, deficientibus descendentibus, ascendentibus & collateralibus vsq; ad gradum decimum, & vltra in feudis, & post patronos patronasq; septima species bonorum possessionis intestati delata fuit viro & vxori superstitibus, sicut autem bonorum possessiones, de bon. poss. ap. Iust. *Modestus in l. i. quis ordo in bon. poss. §. 1. P. Quando videlicet iustum fuisset & legitimum matrimonium, quod vsq; ad mortem durauerat. Idq; & ius ciuile probauit Imperatorum. l. 1. C. vn. vir. & vxor. l. 1. eo. tit. P. Quod & puto considerandum, si matrimonium hodie non fuerit thori causa separatum ex causa fornicationis seu adulterii, & ex literis, ca. significasti, de diuort. l. consensu, de repud. C. qua causa cum coniux seu etiam dote vel donatione propter nuptias priuatur in pœnam adulterii, in commodum innocentis coniugis, cap. plerumque, de donationib. inter virum & vxorem, l. viro, atque vxore, solut. matrim. P. & multo magis priuabitur hereditate*

mortui coniugis, a cuius thoro ex suo delicto separatur, arg. l. si de iur. deli. Si tamen thorus esset separatus ex consensu, ut propter ingressum religionis, ut ex. ex publico. Et cum sit de conuer. coniug. non officere puro: dummodo etiam infra annum lucus maritus ad secundas coniux superstes qui hereditatem petit, non conuolauerit, iuxta l. 1. §. omnium, de secun. nupt. C. cuius pœnas ciuiles non putant esse correctas in c. fi. de secun. nupt. nisi in quantum infamis vxor fiebat ex repetitis nuptiis. ¶ Excluduntur t̄ poro vxorem proximi, l. 3. q. no. bono. ipsa f̄scum, dicit. l. 1. C. vn. vir & vxor. Et putant aliqui excludi & f̄scum & vxorem a locio liberalitatis, in liberalitate seu donatione facta a principe mortuo & alteri, non in alius tamen, sed in his tantum, in quibus ut iure quodam accrescendi potior vxore videtur, l. vn. si liber. imper. soc. lib. 10. C. De collegio poro vberat maritus, dubitatur num praferatur vxori Azō, & iustius illi videtur, nō praferri, nisi in bonis, quæ occasione collegii defunctus quaesierat. Azō in tit. de hered. dicitur. Bal. in l. 1. vn. vir & vxor sic intelligi gl. in d. l. 1. At nos in omnibus praferri & collegiis docemus & locio liberalitatis in perialis ca. leg. ¶ Iure t̄ nouissimo introducta alia causa successiois, ut si cū liberis decesserit maritus locuples, relicta cōiuge superstitē, quæ non habuerit dotem, illa accipiat ex f̄scis bonis quartam partem, si sint tres vel pauciores filii: si plures, succedat cum eis pro virili in v̄suetudine, relicta liberis proprietate, imputatoq; in talem portionem quod habuit a marito, Anb. praeterea, C. vnde vir. & vxor. §. quoniam vero, de exhi. reis, in auct. §. quia vero, in 2. v. lic. matr. Et auia, in Anb. de successione vxoris late disputat. Bened. ad c. Raynatus, ad ver. & vxorem nomine Adelajam, in success. ab intestat. a num. 224. v̄s. ad num. 253. Notabile quod tradunt interpretes, in auct. praeterea, vnde vir & vxor, cum glo. vt & in praedicta parte succedat coniux deficiente liberis cum proximis praedefuncti. Extinguitur poro in ipsa persona vxoris ius successiois intestati. Nam si deficiente omnibus praedictis ascendentibus, descendentibus, & collateralibus, vxor non sit heres, vel nō sit superstes, ad f̄scum bona haec, quæ deferebantur vxori perueniunt, vt vacantia, l. 1. iuncta gl. de donat. inter vir. & vxor. Itaque affines & coniuncti seu proximi vxoris, marito eius, ea deficiente nō succedant, l. 3. §. l. affinis, com. de succo. C. Vxor etiam affinis non est, l. non ideo, C. de testam. quamuis ex nuptiis eius legitimis affinitas initium capiat, l. 4. §. affines, & §. sciendum, de gradib. affini. Vnde re- & improbat sententia eorum, qui dicebant & locero dari vtillem bonorum possessionem, vnde vir & vxor, hoc reprobat. Guil. Ben. ad ver. & vxorem nomine in success. ab intestat. nu. 219. ¶ Fuentur, t̄ suntq; locorum etiam in hac re propria & variae consuetudines, in quibus si contingat agi de vxorum vel coniugum successione, mores iusq; proprium sequemur. Vt Tholosa, mortua vxore maritus ei succedit in vniuersa dote, nisi quid aliud cautum sit pacto, & contra, praemoriente marito in tantundem succedit ei vxor in quantum media pars dotis est, videlicet in incrementum seu augmentum dotis, quod tantum ad mediam datæ dotis partem ascendit. Et similibus aliis in locis consuetudo, vel statutum lucranda dotis, vel donationis propter nuptias: in quorum lucro alter alteri praemortuo coniugi succedit, siue is restatus siue intestatus decesserit. Nec hoc dubium est. ¶ Sed t̄ illud nihilominus discutiendum non perperam erit: si consuetudo sit loci domicilii mariti, vt maritus lucratur dotem praemortua vxore: alia vero vel contraria loci vbi nuptiae fiunt, vel vbi contrahitur matrimonium, quomodo regulanda erit hæc successio. Quare illud prius annotandum erit, lucra hæc maxime in fauorem personarum contrahentium per consuetudines & leges delata. Et proinde primo loco inspicere oportet, quid placuerit de illis inter contrahentes, l. legem quam dixisti, C. de pact. l. 1. de pacti con. C. Fel. ad c. 1. num. 30. de sponsalib. qui possunt remittere ius in sui fauorem introductum, l. penult. C. de pact. l. si iudex, de minor. 2. §. an. l. 1. de remiss. Quamuis enim contra leges generales pacta iniura reiciantur, l. non dubium, C. de legi. l. pacta que contra, C. de pact. l. iuri gentium, §. prator ait. eo. ¶ Patamen si illa sint aliorum gratia, & in commodum illorum lata, pacta admittentur, rataque erunt, l. pacisci, de pactis, P. l. quaedam, §. si venditor, de adit. ed. P. Neq; dotis causa substantiam constituit matrimonii, cum sine dote matrimonium esse possit: etsi sine matrimonio non dicatur esse dos, l. cum multa, de donat. ante nup. l. dotis appellatio, l. 3. de iure dotium, P. l. incesta, de rit. nupt. P. Quod si nihil dictum sit inter contrahendam de dote lucranda, sequitur consuetudinem loci domicilii mariti, vt secundum eam lucro cedat, Panor. in c. 1. nu. 11. de sponsal. Et ibi Fel. in num. 24. ex Bar. in l. exigere, de iud. Cla. ad §. 2. ad ver. an. Ducho de Bour-

goine, num. 1. 2. 3. 4. Et sequitur de dote appertinens a gens maritæ, si consuet. Burg. non habita ratione loci, vbi instrumentum factum est, vel vbi contractum est. Quod est singulari iure in hac questione receptum, l. exigere, de iudic. P. vel quia censetur contractum in loco vbi destinatur solutio faciendæ, & repetitio quoque, quæ fit in loco domicilii mariti. Atque destinatione solutionis faciendæ, eo loco censetur contractus factus, & secundum mores eius loci, l. comraxisse, 20. de actio. P. l. 1. 2. 3. de bon. auct. iud. possid. l. heres absens, §. fin. de iudic. l. quero, de solut. P. Boer. in cons. 50. num. 22. in specie dotis, Et Bal. cons. 229. vol. 1. in eo casu quo dos reddenda vel lucranda est a marito: nam si dos alii quam marito restituenda sit, post mortem vxoris vel mariti, inspiciamus loci consuetudinem vbi contractum est, Fel. in c. 1. nu. 27. de sponsal. per Bal. in rub. de prim. d. c. 2. ver. sed statim quæro. Sicq; hic tantum consideratur mariti domicilium, vt commune sit vxoris, & ibi vbi mariti est, sit & vxoris in quo & iurura & actiones suscipit & exercet, l. si. §. item referri perunt, 2. ad munic. P. l. final. de inco. lib. 10. C. & l. mulieres, de digni. lib. 11. C. l. pen. de iurisd. dom. iud. P. l. vn. de mulier. Et in quo lo. §. lib. 10. C. Alioquin si maritus tempore inii matrimonii, domicilium non habeat: vel si habeat, in loco vbi fit instrumentum dotale, vel vbi nuptiae celebrantur, contractum esse dicendum secundum mores illius loci vbi negotium geritur, nisi aliter praescriptum placuerit, l. si fundus, de emet. P. l. 2. C. quem ad test. apert. l. obligationum, de act. P. l. heres absens, §. 1. & l. nonnem, de iud. P. c. Romana, §. contrahentes, de for. compet. in 6. Iudicandum itaque de lucro & in aliis secundum loci, vbi tractatur negotium, laudabilem consuetudinem, cum vniuersis, de eo qui mitti in poss. cau. rei seru. l. si prius, §. placuit, de aqua plu. arc. P. Et Maruerius certe air seruari, vt si vterque contrahentium in loco resideat vbi contrahitur nihilque dictum sit de consuetudine, censetur contractum matrimonium secundum loci consuetudinem, & Masuer. in §. 6. incip. item de consuet. Aluernia, tit. de do. & matrim. post Bar. in d. l. si prius, §. placuit. Is tamen alibi distinguit, idem in §. 23. incip. item cum agitur, de dot. in praxi, quod si agatur de dote mulieris praemortuae in totum vel pro parte lucranda, attendatur consuetudo loci, quo maritus fouet aut fouebat domicilium tempore cōtracti matrimonii, & tempore mortis vxoris suæ, & non loci contractus vel originis respectu bonorum mobilium: in bonis vero inamobilibus, seruatur consuetudo loci vbi sita sunt, secundum Bart. in l. exigere, de iudic. P. & in l. cunctos populos, de sum. trin. C. & in l. i. quæ sit longa consuet. Quod ego intelligere verum, vt locus rerum immobilium intelligatur dare legem huic contractui, si nominatim de dotis in dote in eo loco sit statutum, vel consuetudo de illis sit seruata: alioquin æquale ius mobilium & immobilium arbitror. Sic igitur sibi succedent in dote & incrementis superstitēs coniuges defunctis, ex pacto vel consuetudine. ¶ Remanet t̄ autem scriptulus, an consuetudo, quæ loquitur de lucranda dote vel incremento, habeat locum in sponsis de praesenti morientibus ante nuptias contractas publice. Et placet equidem cunctis, lucrum locum nō habere in sponsis de futuro, quia non censetur esse sponsa domicilii mariti ante nuptias vel matrimonium, l. ea que, in 2. ad munic. P. Et ita Fel. vult in c. 1. limit. de sponsal. Sed in sponsis de praesenti dubium facit, quod sponsa de praesenti vere vxor dicatur, c. pen. Et fin. eo. c. 3. de sponsal. duo. cum simili. At aliunde concurrit, quod traditio facta non est in domum mariti, & vere non videatur vxor, nec consummatum matrimonium, l. mulierem absenti, §. de ritu nupt. P. l. qualis, §. 9. de spons. P. l. quod seruus, de cond. cau. ds. cau. non seq. P. Et Boerius notat decis. 22. nu. 53. in dote quam vocant doterium, spe ctari magis verba de praesenti, quam carnalis copula consummationem, per l. cum fuerit, de cond. Et demon. l. nuptias, de reg. iur. P. cum simili. Tamen per consuetudinem approbatam ab interpretibus, exigi, vt ea sponsa vel vxor tradita sit in domum viri, & vt vir ibi vel alibi eam cognouerit, vel saltem cum ea concubuerit, licet non cognouerit, seu non fuerit copula secuta, Boer. vbi sup. Decius cons. 160. Guil. Bened. ad c. Raynatus, ad ver. & vxorem nomine, nu. 232. Quia tunc matrimonium censetur suis numeris absolutum & consummatum, & recte tunc coniugium vocatur, cum sibi desponsata & traditur & vitur, c. si quis desponsata sibi & tradita, & c. institutum est, 27. q. 2. Et secundum hanc resolutionem iudicatum in curiis supremis istius regni Galliarum refert Boerius, decis. 22. num. 33. non lucrari dote in maritum, nisi cum vxore cōcubuerit: eademque tradit in comen. ad §. 1. de consuet. matrim. & Boer. in consuet. Biturig. Non valde tamen laborandum est de traditione in domum mariti. Nam si sine ea & ante fuerit concubitus secutus,

Idipsum respondendum est. Et sepe viri sunt pauperes, alioquin boni & optimi, petiti, & negotiis gerendis idonei, qui iunguntur matrimonio diuitibus mulieribus, quæ egent viro non diuitiis. Et ita vir ingreditur potius domicilium vxoris, quam ea transferatur in domicilium viri, idque licite, l. ceterum, §. mulieri, de vsu & hab. P. quæuis hoc factis sit iugubre. Ideo, inquit Bal. quanquam domicilium habeat alibi maritus, si tamen in domo vxoris perpetuum sibi deligat domicilium, metienda erit dos ex consuetudine domicilii illius vxoris, Bald. in l. 2. §. modo quero, si a non comp. indic. Cod. facit l. lex Cornelia, §. 1. de iur. P. Felin. in ca. 1. num. 26. de sponsal.

9 Consideramus itaq; concubitus magis, quam traductionem & copulam. Et proinde non est sequenda iuris ciuillis subtilis illa distinctio, quæ existimat etiam traductam ante annos nobiles, & decedentem intra eosdem, non vere dici vxorem, neque dotem vel fructus a marito retineri sed restitui, ac si per sponsum fuisset percepti, l. quod seruis, §. 8. l. si donaturus, in fi. de cond. cau. dar. cau. non sec. P. l. quæsum, de sponsal. P. Sed post nuptias initas, siue minor siue maior ea sit, exultimo censuram vxoriam esse ferendam, postquam vna concubuerunt: propter dubium num cognita fuerit, quemadmodum dicitur in ci. iuuenis, de sponsal. Et sepe malitia in matrimoniis supplet ætatem, c. de illis, de desp. imp. Nisi forsitan præmaturas nuptias quispiam dolose aucupatus sit lucræ causa. Et ita cum nostra sententia distinguit iurisconsultus in l. penult. §. fin. quod cum sal. tuto, gest. esse dica. in P. Scio nihilominus quid sentiat aduersarium huic nostræ opinioni Boer. decis. 23. num. 37. per illum textum: sed ipse satis rextus illi aduersatur ob doli distinctionem, vt nolim longius trahere questionem. Et mihi id iustus tutusque quod sentio videtur, aliorum iudicia nihil moror.

9 Ad do ita insuper, sponsum de præsentis succedere in lucro dotis, vxori etiam non cogitare nec traductæ, si per eam iterit, quominus cognoſceretur vel transferretur, siue culpa tamen viri, argum. l. quero, §. inter locatorem, loca. P. Exemplum & probatio, in l. Deo nobis, de episc. & cler. C. quando post sponsalia de præsentis ante copulam vxor vult ingredi religionem, quod licet, c. commiffum, de sponsal. cum siml.

10 In lucranda tamen dote ex consuetudine vel statuto municipalis, obseruatione dignum summopere iudico: vt si vxor vel eius parentes, in dotis constitutione solutioni faciendæ diem adiecerint, puta, vt singulis annis ex mille libris Turonensibus in dotem constitutis, centum soluereantur: & mulier post quatuor annos præmoriatur marito, maritus non lacrat ex vi statuti totas mille libras seu integram dotem, sed quadringentas, quorum dies solutionis venit & cessit, pro sexcentis actione denegata, Ang. conf. 25 §. incip. quod si aliquod matrimonium, l. si in d. l. si donaturus, §. si col. fin. vers. item adde quod consilium Ang. de cond. cau. da. P. Boer. decis. 22. num. 40. Quamuis quod mirum est, si in prædicto casu, quo datur dilatio ad soluendam dotem per partes, vxori præmoriatur maritus ante dilaciones solutionis, & intra decem annos: puta, vt proximo exemplo, intra quatuor annos, illa non pro rata soluta vel soluendæ dotis incrementum habebit, sed totius dotis, proinde ac si soluta fuisset, Boer. decis. 22. num. 30. & 41. qui id confirmat in refert Bur. Senausi. Guido. Pap. decis. 430. & decis. 565. Masuer. in praxi tit. de dote, §. 29. incip. item si fuerit contractum, Decius conf. 530. nu. 8. Et ita antiquata & abrogata dicunt iura per consuetudinem, Auth. sed quæ nihil, & l. æqualitas, de pact. conuen. C. vt notant inibi gloss. Bald. & Salyce. & illud, de non elig. sec. nup. in Auth. Ratio porro huius articuli est, quia maritus dilacionem solutionis indiligendo, videtur fidem habuisse de dote, vt perinde habeatur, ac si ei soluta fuisset, §. vendita, de rer. diuis. l. quod venditis, de contr. ab. em. P. Et potuit quidem sibi præiudicare maritus, ac vxori non potuit, in cuius fauorem dilatio appositæ, l. eum qui Calendis, §. fin. de verb. obl. non debet in odium retorqueri, l. quod fauore, de legi. C.

11 Proderunt ita & dilaciones, inquit, soluendæ dote appositæ in conductione dotis, ipsi heredi, vt pro restituendæ dote receptæ tot dilaciones ei dentur, quot datæ sunt pro soluendo eo, quod datum est ex dote: alioquin enim statim dos reddenda esset, non habita ratione dilacionis datæ, in l. vn. §. exactio, de rel. vx. act. C. At tamen semper iotegrum augmentum, a morte mariti debetur. Et ita tractat Malherius in §. item si fuerit conuentum, §. 29. de dote & matr. in praxi, Guil. tamen Bened. in verb. & vxorem nomine, in successione intestati, nu. 221. c. Rayl. utius, de testam. dicit contractum fuisse indicatum in senatu Tholosano, menſe April. 505. quo

mariti heres non fuit condemnatus ad augmentum præstadium, nisi quatenus dos erat soluta. Et hæc certe iustior est sententia, iuxtaque æquitatis & rationis modulum, & secundum Auth. sed quæ nihil, & l. æqualitatis, C. de pact. conuen. facit e. si. de don. int. vir. & vxor. §. Ceterum, si contingat vno eodemque periculo, mot. 14 re exiſtingui vtrunque, maritum & vxorem, quid in lucro dotis & incrementi dicendum sit, distinguit & docet ad proxima citata verba Guil. Bened. nu. 222. & 223. ¶ In Franciæ parte, quæ Parisiorum dicitur, & Luteriæ, alia lex intestati viri & vxoris, vt vxor succedat viro, & contra in dimidia parte bonorum immobilium, quæ sitorum constante matrimonio, etiam existantibus liberis, lo. Fab. in §. 1. de acquir. per arrogationem, apud Iustin. Oldra. conf. 247. incip. præsupposita consuetudine, & restituta dote, iuxta c. 2. de dona. inter virum & vxor. Vocant conquestus seu nequestus, videlicet ea quæ tantum accedunt mariti vel vxoris bonis ex opera, industria, vel solertia eorundem, l. conu. societatem, & l. nequestus, cum 6. l. seq. pro soc. P. Et proinde conquestus appellatione seu acquisitione, non continentur, quæ alteri ex coniugibus adueniunt iure hereditatis, donationis, legatue: neque in diuisionem successione venient, neque ea quæ ex venditione horum perueniunt, Ioan. Fab. in proem. iustit. ad ver. Alemanus, in rub. gloss. ad. verbum nequestus, de concub. in prag. sanct. facti lx. de iis qui sibi adseri. C. Quia ea siue pecunia sit, siue res quæ ex pecunia inde proeuenient emte sunt, locum tenent eius rei ex qua conflata pecun. sunt, l. si est, §. qui iniuriarum, si quis cauitio, P. l. si se, §. Tertia, de cond. & dem. P. l. si donata res, §. si sponſus, de don. int. vir. & vxor. Et ita teruati tradit Malherius in tit. de societate, §. item & dicuntur conquestus, in praxi. Disputat & de hac societate & successione viri & vxoris, Bened. vbi sup. nu. 224. 225. vsque ad 231. Vbi & intelligit consuetudinem locum tantum habere in bonis, in quorum detractione est vir aut mulier habilis, non in aliis: & in bonis post contractum matrimonium acquisitis, nõ ante. Nisi societates omnium bonorum inita sit. Item & ei consuetudini derogari pacto posse, notat. Quæ apud ipsum copiose explicata videro. ¶ Refert ita tamen legem antiquam eandem fuisse Gallorum ex Iul. Cæsar. lib. 6. Comitens de bello Gallico, cuius hæc subitio verba, Viri quantas pecunias ab vxoribus acceperunt, tantas ex suis bonis estimatione facta cum dotibus communi. cant. huius omnis pecunie conuincium ratio habetur fructusq; seruauerit, vter eorum vita superauerit, ad eum pars conuincit que cum fructibus superiorum temporum peruenit. Quæ tamen verba non indicant quod aditrit Benedictus, vt pro parte dimidia in quæſitis succedat superites coniu, quin contra significant, dotis & donationis propter nuptias fructus vtriusque, ad superitem peruenisse. ¶ Ceterum, si lex erat Francorum antiqua, quæ 15 ad rem melius facit, quam non vldit Benedictus, quæ in hæc verba scripta est, lib. 4. legis Franciæ, 9. tit. de vxoribus defunctorum, & quam partem collaborationis post obitum maritorum accipere debeant, volumus vt vxores defunctorum, post obitum maritorum, tertiam partem collaborationis, quam simul in beneficio collaborauerint, accipiant. Et de his rebus quas is qui illud beneficium habuit aliuu de, aduxit vel comparauit, vel ei ab amicis suis collatum est: his volumus tam ad orphanos defunctorum, quam ad vxores eorum peruenire. Est & alia lex illorum, hæc, eod. lib. 4. legis Franciæ, c. 99. eiusdem inscriptio. Quicunq; ex quacunque natione legitimam vxorem acceperit, si eam mori conigerit sine filijs amborum eorum vir vxoris sue succedat, & omnia bona percipiat. ¶ Accedit ita proximus 16 adhuc Parisiorum consuetudini lex Saxonum, cuius hæc verba, in legib. Saxon. tit. 8. de acquisitis §. vni. De eo quod vir & mulier simul conquisierint, mulier mediam portionem accipiat: sed contenta sit dote sua. ¶ Porro, consuetudines in hac parte per Gallias plures sunt 17 differentes. Nam ex iure Burgundiæ, mulier nupta in ducatu Burgundæ, ex generali eius ducatus consuetudine, succedit in mediam partem acquisitionum a marito pendente matrimonio. Sed num maritus pariter ei succedat in casu, quo ipsa præmoreretur, nihil dicitur, §. 2. des droits appartenans a gens mariez, in conf. Burgun. scilicet inter nobiles: atque inter plebeios, non participat nisi in mobilibus & quæ sitis. Idemq; in comitatu Borbonii receptum est, & Niuernensi. Apud Bituriges vero, vxor & maritus sunt communes in bonis mobilibus & acquisitis constante matrimonio, §. 2. de consuet. matrim. in consuet. Bitur. ad quem, §. plura Boer. cumulat gl. quæ pertinent ad hanc communionem vxoris & mariti. Idipsum Aureliæ, in consuet. Aur. tit. de soc. inter vir. & vx. §. 1. Et alibi obseruatum ex consuetudine. Ex qua & mulieres, sicut viri interdum etiam cautius & subtilius negotiantur, & quia querunt & labo-

& laborant cum maritis, participes quoque esse debere lucri re-
 ctum & æquum putarunt, atque etiam successione causam in his,
 quæ earum ope quaesita sunt. ¶ Maxime quod societas ex ipso
 matrimonio coniuges coiffe videtur, c. 2. de spons. l. aduersum, de
 vi. exp. hered. C. l. 1. de rit. nupr. atq; ex ea, iustum sit vt damnum, ita
 & lucrum communicari, ne sit societas leonina, l. si nō fuerint, 29.
 §. si pro soc. P. cum non ad alla quā ad ea quæ cognita sunt ex opere
 non ex edatut societas, vt nec alia societas quælibet, l. nec adieci,
 cum trib. seq. eod. Tractant de hoc affrayamento inter coniuges,
 interpretes in l. alimēta, §. si de alim. & cib. leg. Quamuis alioquin
 iure ciuili respōsum sit, mulieres teneri operari in vililitate ma-
 ritorum, l. liberta, C. de oper. libert. Et omnia acquisita per vxorem,
 censetur acquisita vel ex bonis mariti, vel contemplatione eius,
 euita ad suspicionē turpis quæstus causa, l. Quintus Mutius, de
 don. int. vir. §. vx. P. l. etiam, C. eo. si. Et ciuitates etiam & regiones,
 quæ opti ne consultum voluerunt filiis, nunquam matribus de-
 cedente marito, in bonis mariti quæstis, hoc iure conquæstus ius
 referunt, satis præiudicij inde filiorum pendere inopiam, ma-
 tribus cum bonis patris in alterius mariti ditidionem perueatenti-
 bus, fo. Fab. in rub. de nupr. apud Iust. Et proinde temperamētum,
 19 existit ab l. beris, maius addiderunt. ¶ Et in legibus B. ioua-
 riorum de hac successione, vna, lib. leg. Boroar. c. 19. tit. 1. Quæ post
 mortem mariti in voluntate permanet, æqualem inter filios suos, id est,
 qualem vni ex filiis, usufructuario habeat possessionem: vsq; ad tem-
 pus vite sue usufructuario iure possideat. Alia, eo. lib. §. c. 19. tit. 4. De
 eo qui sine filiis & filiabus mortuus est, mulier accipiat portionē suam
 dem viduitatem custodierit, id est, medietatē pecunie: medietas autē
 tem altera, ad propinquos mariti pertinet. Si autem mulier mortua
 fuerit, aut alium maritum tulit: tunc quod proprium habet & de ma-
 riti rebus, quæ per legem ei debentur secundus accipiat, ceteras vsq; pro-
 pinqui prioris mariti accipiant. Sin autem maritus, qui nec filios nec
 filias, nec nepotes nec pronepos, nec vllum de propinquis habet, in v-
 xorem aut donatione aut testamento, sine partem, sine omnes contula-
 rit facultates, & hac deinceps in viduitate persistit, & memoriam ma-
 riti cum pudicitia castitatis obseruat: omnia quæ a marito ei sunt do-
 nata possideat, & ea in quem voluerit pro suo iure transfundat. ¶ Ita
 20 ¶ legibus Wisigothorum, si maritus decesserit relicti filii, vxor
 cum liberis æqualem capit portionem, fruendam tantum quan-
 diu vixerit, l. 1. tit. de succ. in C. l. Wisigo. lib. 4. tit. 2. Verum ea quæ
 maritus sibi acquisiuit in militia, vel ex operis etiam seruatorum v-
 xoris, remanēt integra sine diminutione penes liberōs, nec vxor
 quæ cum seruis suis est sub potestate mariti, vsum fructum in his
 21 habet alicuius portionis, l. 15. eo. tit. in C. Wisigo. ¶ Exstat ¶ lex Car-
 oli Magi, lib. 2. legum Langobardorum, tit. de success. §. 1. Qui-
 cunque, ex quacunque natione legitimam vxorem accipit, accepit ve-
 sicam mori conigerit sine filiis alicuius vxor vxori succedat, & om-
 22 nia bona percipiat. ¶ Constantinus ¶ Harmenopolus meminit lib.
 5. Prom. iur. tit. 8. de indotata vxore, constitutionis Leonis Cæsaris,
 qua portio quæ iure ciuili vxori, vxori inopi debebatur cum libe-
 ris in usufructu, §. quoniam vero, de exhib. rit. in Auth. §. quia vero
 legem dudum posuimus, vt lic. mat. §. auie, & c. in aut. vnde constata
 aut. prater ea, vnd. vir & vx. datur eidem & in propicietate. Addit
 tamen, non concurrentibus filiis & proximis fratribus. Const. eod.
 lib. 5. tit. 8. c. περὶ κληρονομίας τῶν ἀνδρῶν, ἃν κληρονομήσει ἡ γυναῖκα, de hereditate viri &
 mulieris, τὴν μὲν ἀνὴρ ἢ γυναῖκα κληρονομήσει ἀλλήλους, ὅταν πᾶσι ἢ συν-
 ἵθων ἀπολείπῃ τὸ γένος. Δύο μὲν ἀνομιλοῦς τῆς γυναῖκα, κληρονομήσει αὐτῆς.
 Tam demum sibi vir & vxor mutuo succedunt, cum omnis deficiet
 propinquorum cognatio. Qui per duos menses cum vxore conuersatus
 est, et succedit. Quod postremum etiam Eusthatius annotat, lib-
 ro præscriptioem & dilatonū temporis, in ca. de præscriptio-
 ne 60. dierum, §. 13. Quamuis in iure nostro ciuili, Romanorum
 que, vxor admittatur in bona defuncti: etiam si tempore mortis
 mariti adhuc in domū eius traducta non fuerit. Et sufficit tantum
 inter eos matrimonium per verba de præsentī fuisse contractum,
 quando agitur de successione hac, proximis non existantibus, de-
 ferenda, per l. nuptias, de reg. iur. l. 2. rer. amot. Et ita resolut Bened. in
 c. Raynurius, ad ver. & vxorem nomine Adelasiam, in succ. ab inte-
 23. m. l. 22. de testa. Quamuis diuersum sit resolutum antea, dum agi-
 tur de lucranda dote vel incremento, ex vi & dispositione statuti.
 Exstat constitutio Athanasij Imp. nouella, l. 2. iur. Orien. in Atha-
 nasis const. l. 1. quæ corrigat legem antiquam, quæ statuebat viro aut
 mulieri, qui quæve relicto filio decesserit defuncto postea filio,
 horum, inquam alterutri, qui superstes fuerit, iure hereditatis ce-
 dere omnia filii bona vel paterna vel materna ex cuiuscunq; ori-
 gine aduenient filio, exclusis omnibus aliis proximis: iussit au-

tem nouella non ita fieri, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὀφείλει τὸ ἕκτον αὐτῆς ἢ τὸ ἑβδόμη
 εἰς μνημόσυνα ἢ διατηρομένη, τοῖς γονεῖσι τὸ τρίτον, ἢ μνησθεὶς τὸ τέτατον, ἢ
 τῷ μνηστῇ, id est, sed quod seruari debet triens ipsius dotis in defuncti
 memoria, alter parentibus triens: ac demum qui superest triens spon-
 sionis. Id ipsum iussit & constitutione β. Athanas. περὶ κληρονο-
 μίας τῶν ἀπέκτων χοροδοσίαν, de hereditate eorum, qui sine liberis in
 viduitate decesserunt. Variat tamen a priore in cognatis. Sic enim
 scribit, τὸ γ. τῆς ἑσῆς ἐκείνων τῆς ἀπολείαν ἀπολαμβάνειν, τὸ δ. εἰς μνημό-
 συνα ἢ ἀποδοσίαν ἀνδρὸς καὶ τῆς ἑσῆς ἀπολαμβάνειν τὸ ἑτεροῦ, ἢ
 καὶ τὸ ὅτι καὶ ἀπέλοι μέρους τῆς ἀπολείαν ἀποδοσίαν ἀπο κληρονομήσει.
 ἀντὶ τῆς μνησθῆς ἀποδοσίαν τῶν ἀποχρησθέντων, τῆς ἀποδοσίαν τῆς ἑσῆς, τοῖς ἢ
 ἐκείνη μνημοσύνης τὸ ἡμισυ, i. Voluit trientem vnum bonorum horum
 dominationem, seu eos qui in sua parochia habent, accipere: trientem
 in memoriam eorum in sumi: residuum vero trientem, parti superstiti
 in sumi: quæ si etiam decesserit, eius cognates qui ex lege vocantur, et
 succedere. Si vero nullus cognatus defuncto existierit, sisco dimidium
 & dimidium illius memoria tribui.

De aliis successioneibus intestatorum delatis quibus-
 dam aliis personis. Cap. 15.

- 1 Heredes habere defunctorum interest, ideo plures vocati ab inter-
 stato ordine a lege.
- 2 Peregrinantium intestatorum bona quibus debentur.
- 3 Socius liberalitatis imperialis preferatur sisco in successione inter-
 stati socii.
- 4 Vxor an preferatur marito in successione intestati socio liberali-
 tatis imperialis & collegio.
- 5 Magistratus quando succedit suis officialibus.
- 6 Fiscus an in Gallia preferatur socio imperialis liberalitatis, mo-
 damente ab intestato socio sine proximo.
- 7 Monasterium ecclesiæ, quando succedat defuncto clerico.
- 8 Militum hospitalis S. Iouannis Hierosolymitani successio ad quem
 pertinet.
- 9 Libertis ab intestato quomodo succedebant patroni ab intestato.
- 10 Successio per bonorum venditiones quæ.

¶ Via ¶ defunctorum interest, ne sine herede moriantur, l. §. 1.
 quia, 6. de inter. actio. ideo lex, quæ fauet defunctis, deficienti-
 bus proximis ad aliorum personas ex certa causa, & quodam-
 modo defuncti presunta voluntate, eorum bona defert, excludit
 etiam aliquas, quæ hoc prætextu possent in bona irrepere. ¶ ¶ Vt
 2. ¶ fcauit, ne nutritio causa esset succedendi, l. nutritioibus, 10. C.
 com. de success. l. si quis cum filium, de verbor. obl. nec hospitii ius, sed
 hospitum decedentium bona vel proximis referuaretur, vel illis
 non comparentibus, piis locis conferrentur, Auth. omnes pere-
 grini, com. de success. C. §. omnes peregrini, de statu & consuet. in aut. lib.
 collat. 10. ¶ Probat ¶ autem successioneem, deficientibus proximis
 defuncti, eius qui defuncto in liberalitate a principe consequen-
 da, socius fuit, in ea liberalitate & sisco preferatur superstes & co-
 iunctus socius, l. si liberalit. imper. soc. C. lib. 10. C. tit. 14. Succedit
 etiam collegiam, curia, collegiato vel curial mortuo sine proxi-
 mis, rot. tit. de hered. decur. lib. 6. C. tit. 61. ¶ Quæ ¶ tamen vera sunt,
 si vxor nō superstiti mortui, quæ maxime in bonis, quæ nec a prin-
 cipe, nec a collegio vel curia quæ fuit defunctus, succedit, l. 1. eod.
 Sed & ego opinor, vxorem & socio & collegiis præferri in omni-
 bus: quia maior est societas, quæ est inter coniuges, quam fuerit
 cum illis. Sunt enim coniuges, socii diuini & humana domus, l.
 aduersum, de cri. exp. her. C. c. 2. de spons. cū in matrimonio fiat diuini
 & humani iuris communicatio, l. de rit. nuptia. Fiumque duo
 vnum, & duo in carne vna, Genes. 2. c. lex diuina, 27. q. 2. D. Mat. 19.
 Et proinde cum societas sit species fraternitatis, l. verum, pro
 soc. P. & hæc societas duplici vinculo diuino & humano constringit,
 præferretur sociæ vxor, vel socius coniunx, etiam imperia-
 lis liberalitatis socio, & curia, omnibusq; collegiis societate tan-
 tum humana iunctis, in quibuscunq; bonis. Sic duo vincula sunt
 vno fortiora, l. re coniuncti, de leg. 3. l. triplici, de verb. sign. cum simili.
 Quinimo, præferat etiam in causa simili, non existentibus proxi-
 mis, es illegiis ecclesiasticis in bonis mariti clerici facti. Vt notat
 Bart. in l. si quis presbyter, de episcop. & cler. per illum textum. Et
 hanc sententiam illustrat probationibus & exemplis Benedictus
 in repet. cap. Raynurius, ad ver. Et vxorem nomine Adelasiam, in
 successione ab intestato, numero ducentesimo & trigesimo tertio,
 & ducentesimo trigesimo quarto, de testam. apud Gregor. ¶ Ita-
 que ¶ deficientibus proximis & vxore, succedit collegium, & so-
 cius liberalitatis imperialis, in illa liberalitate, d. l. 1. si liber. imp. et.

